

Ay-liike – suurin valtiomahti?

Suomalainen ay-liike näytti jälleen mahtinsa, kun se sai pakotettua työnantajapuolen antamaan periksi Finnairin ateriapalveluita koskeneessa kiistassa, jota käytiin LSG Finland Oy:n ja Ilmailualan Unionin välillä. Työnantaja oli vaihtanut työnantajaliittoa Palvelualojen työnantajat Paltasta Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:hyn ja tämän siirron myötä myös työntekijöihin olisi tullut jatkossa soveltaa Maran ja palvelualojen ammattiliiton (PAM) välillä solmittua työehtosopimusta. Tämä ei kuitenkaan käynyt ay-liikkeelle, koska ay-liikkeen mukaan kyse oli ”työnantajan sopimusshop-pailusta”, jota ei voinut mitenkään sallia. Suomalainen ay-liike oli valmis pysäyttämään tämän johdosta, ei pelkästään lentoliikennettä, vaan laajoilla kuljetusalan tukilakoilla koko Suomen tavaraviennin ulkomaille. Lopulta työnantaja LSG Finland Oy:n antoi asiassa periksi ja suostui siihen, että ko. työntekijöihin noudatetaan jatkosakin Paltan sopimusta.

Finnairin ateriapalveluita koskeva kiista saatiin julkisuudessa näyttämään siltä, että vastakkain olisi ollut paha saksalainen työnantaja ja hyvä suomalainen ay-liike. Paha saksalainen oli tullut muuttamaan suomalaista työmarkkinajärjestelmää, minkä hyvä ay-liike halusi estää. Kyse olisi kuitenkin ollut siitä, että työntekijöihin olisi sovellettu ko. työtä koskevaa työehtosopimusta, kuten muillakin catering-aloilla.

TV-Nelosen uutisissa 18.11.2013 (klo 18.45) LSG Finland Oy:n saksalainen toimitusjohtaja **Steffen Rosch** totesi seuraavaa: ”Näissä niin kutsutuissa neuvotteluissa näkyi ammattiliittojen diktatuuri. Me ryhdyimme täysin laillisiin toimenpiteisiin lisätäksemme yrityksemme kilpailukykyä ja turvataksemme työpaikat. Nyt edessä on radikaaleja leikkaustoimia ja uraauurtavia uudelleenjärjestelyjä. Niitä tarvitaan kilpailukyyn turvaamiseksi tulevaisuudessa”. Yle:n ja MTV:n uutisissa toimitusjohtaja Rosch totesi vielä, että ”valitettavasti liitto on kiinnostuneempi valtapelistä kuin työpaikoista, tässä on vain pidetty huolta valtapelistä”.

Edellä mainittu episodi osoittaa sen, että työnantaja ei voi Suomessa ryhtyä edes laillisiin toimenpiteisiin yrityksen kilpailukyyn parantamiseksi, jos se ei ay-liikkeelle

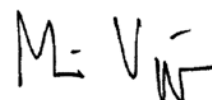
sovi. Ay-liike on aina halutessaan suurin valtiomahti, jolle kukaan ei todellakaan näytä voivan mitään. Poliitikot ovat hiljaa ja media vain myötäilee ay-liikkeen toimia tai enintään toivoo ay-liikkeen ”harkitsevan, ovatko lakonuhat missään suhteessa riitaan, jonka vuoksi lakoilla uhataan” (lainaus HS pääkirjoituksesta 19.11.2013). Jos yleisesti pidetään ymmärrettävänä tai hyväksyttävänä sitä, että yksittäisen työnantajan suunnittelemaan toimenpiteeseen vastataan periaatteellisista syistä lähes koko ay-liikkeen arsenaalilla, niin asiat ovat yhteiskunnassa todella huonosti. Julkisuudessa asia ilmaistiin vieläpä niin, että ”Luftansan tytär oli lamauttaa Suomen” tavaraviennin. Asian voisi ilmaista kuvaannollisesti myös siten, että ”työnantaja saatiin järkiinsä, kun pistoolia pidettiin ohimolla”. Todennäköisesti monen työnantajan mielestä tätä ei pidä sanoa ääneen, ”koska se vain ärsyttää ay-liikettä”.

Olen aikaisemminkin näissä pääkirjoituksissa (4/2010) todennut, että ay-liikkeelle on kaikkein tärkeintä ay-liikkeen vallan säilyttäminen. Sen jälkeen, kun valta on säilytetty, huolehditaan työntekijöiden eduista. Jos vallan säilyttäminen edellyttää toimenpiteitä, joissa jotkut työntekijät joutuvat kärsimään, niin sitten he joutuvat kärsimään. Tässä tapauksessa työnantaja LSG Finland Oy kertoo hakevansa säästöjä ”muuta kautta”, kun säästöjä ei voinut toteuttaa siirtymällä joustavampaan ja siten yritykselle säästöjä tuovaan toiseen työehtosopimukseen. Mahdolliset irtisanomiset eivät ay-liikettä näytä paljon painavan, koska se riittää, että jäljelle jäävät työntekijät saavat edelleen Paltan sopimuksen tuomat edut. Mitään uudistuksia tai joustoja ei hyväksytä, vaan saavutetuista eduista pidetään kiinni hampaat irtavissa. Pääasia näyttää olevan, että yrityksen viimeisillä työntekijöillä edut säilyvät loppuun asti. Sillä, että useat työntekijät tulevat todennäköisesti menettämään työpaikkansa, ei ole juurikaan merkitystä, koska työnantaja on kuitenkin se inhottava osapuoli, joka tekee säästötoimenpiteitä yrityksen kilpailukyyn säilyttämiseksi ja jäljelle jäävien työpaikkojen turvaamiseksi. Ja työnantajaa tulee näistä tekemistään toimenpiteistä tietenkin paheksua.

Useat poliitikot ja media ihmettelevät, kun yritykset siirtävät toimintojaan ulkomaille, esimerkiksi Viroon, Espanjaan, Intiaan. Kysellään, missä on yritysten vastuu suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin säilyttämisestä. Mutta kun Suomessa lailiseltaan toimenpiteet eivät ole enää sallittuja, niin ei kauheasti kannata ihmetellä, jos toimintoja siirretään mieluummin ulkomaille. En olisi kovin yllättynyt, jos Finnairin ateriapalveluita tuodaan piakkoin Viron suunnasta.

Suomen taloudellinen tilanne ei näytä tällä hetkellä kovin hyvältä. Suomessa vain kuvitellaan, että meillä menee hyvin, kun joillain muilla EU-mailla menee vielä huonommin. Paheksomme mielellämme erityisesti kreikkalaisia, jotka ovat sotkeneet asiansa niin pahoin, että muiden EU-maiden tulee tukea heitä taloudellisesti. Olisiko kuitenkin syytä olla asiasta vain tyytyväinen? Näyttää siltä, että menemme pikku hiljaa kohti Kreikan tietä ja tällaiset ay-liikkeen toimenpiteet eivät tilannetta ainakaan paranna. Ehkä kannattaa kuitenkin pitää kiinni siitä, että muut jäsenmaat tukevat jatkossakin taloudellisissa vaikeuksissa olevaa jäsenmaata.

Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!

Mika Väyrynen

